

**SK**

**SK**

**SK**



EURÓPSKA KOMISIA

Brusel, 29.4.2010  
KOM(2010)187 v konečnom znení

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU  
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

**ZJEDNODUŠENIE REALIZÁCIE RÁMCOVÝCH PROGRAMOV PRE VÝSKUM**

## OBSAH

1.	Úvod.....	3
2.	Zjednodušujúce opatrenia sú prijaté, ale .....	4
3.	Ďalšie možnosti zjednodušenia pravidiel a postupov .....	5
3.1.	Línia č. 1: Zefektívnenie manažmentu návrhu a riadenia grantov v rámci existujúcich pravidiel.....	5
3.2.	Línia č. 2: Prispôsobenie pravidiel v rámci súčasného systému založeného na vynaložených nákladoch .....	7
3.3.	Línia č. 3: Prechod z financovania založeného na vynaložených nákladoch na financovanie založené na dosiahnutých výsledkoch.....	10
4.	Prieskum oblasti financovania a zavádzania inovácií EÚ.....	11
5.	Ďalšie smerovanie .....	12
6.	Záver .....	13

## 1. Úvod

Výskum a inovácie sa nachádzajú v stredobode záujmu iniciatívy Komisie s názvom Európa 2020 – Stratégia na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu<sup>1</sup>. Po schválení hlavných prvkov stratégie na jarnom zasadnutí Európskej rady sa v súčasnosti podnikajú konkrétne kroky na sformulovanie hlavných iniciatív v rámci stratégie Európa 2020. "Európsky plán výskumu a inovácií" v rámci hlavnej iniciatívy „Inovácia v Únii“ stanoví priority a smerovanie, s cieľom zlepšiť rámcové podmienky európskeho výskumu a jeho kapacít v oblasti tvorivosti a inovácií. Vzhľadom na horúčkavé celosvetové súťaženie o nové vedomosti a ich využívanie v inovačných produktoch, postupoch a službách, ktoré vytvárajú pracovné miesta a podporujú rast, je v tejto súvislosti rozhodnejšie zvoliť partnerskú spoluprácu než kedykoľvek predtým.

Aby boli splnené strategické ciele stanovené do roku 2020 vychádzajúce zo spoločného záujmu na tejto stratégii požadovaného Európskou radou, regionálne, celoštátne a európske iniciatívy v oblasti verejného financovania výskumu a inovácií by mali byť čo najúčinnnejšie, aby sa podporoval výskum najvyššej kvality. V záujme čo najvyššieho účinku na európskej úrovni by mali byť takéto iniciatívy vysoko atraktívne a ľahko dostupné pre najlepších výskumných pracovníkov na celom svete, európsky priemysel a podnikateľov, univerzity a ďalších aktérov v oblasti výskumu a inovácií.

K predpokladom atraktívnosti a dostupnosti patria aj jasnosť cieľov a nástroje, celkové zameranie iniciatív na ich účastníkov a ich realizácia, jednotnosť a stabilita pravidiel a podmienok a jednoduchosť a rýchlosť administratívnych postupov a procesov od podania žiadosti, cez predkladanie správ až pod audit.

V tomto oznámení sa posudzuje aktuálny stav, pokiaľ ide o súčasnú hlavnú európsku iniciatívu v oblasti verejného financovania výskumu a technologického rozvoja 7. rámcový program (7. RP). Po skončení rokovaní v Rade a Parlamente, nezávislom prieskume štruktúr a mechanizmov Európskej rady pre výskum (ERC)<sup>2</sup> a nedávnej verejnej konzultácii so zainteresovanými stranami<sup>3</sup> sa uskutočnilo a uskutočňuje mnoho zjednodušení. Oznámenie obsahuje ďalšie konkrétne zjednodušujúce opatrenia, ktoré možno prijať v súlade so súčasným právnym rámcom.

Čo by sa však ešte malo a mohlo urobiť vzhľadom na nadchádzajúcu hlavnú iniciatívu „Inovácia v Únii“? Toto oznámenie obsahuje aj možné smerovania v oblasti radikálnejšieho zjednodušovania. Smerovania, ktoré by sa mohli následne premietnuť do konkrétnych opatrení, a to buď v súčasnom právnom rámci alebo v podobe nových legislatívnych návrhov. Niektoré z týchto smerovaní by si však vyžadovali novú politickú rovnováhu týkajúcu sa dôvery a zodpovednosti a veľmi pravdepodobne by sa mohli rozšíriť na ďalšie európske opatrenia zamerané na financovanie v oblasti výskumu a inovácií, akými sú program pre konkurencieschopnosť a inovácie (CIP) a Európsky inovačný a technologický inštitút (EIT).

---

<sup>1</sup> KOM(2010) 2020, 3.3.2010.

<sup>2</sup> Správa panelu nezávislých odborníkov o preskúmaní štruktúr a mechanizmov ERC z 23. júla 2009 a oznámenie Komisie KOM(2009) 552, 22.10.2009.

<sup>3</sup> Konzultácia o nápadoch v oblasti zjednodušovania rámcových programov výskumu a technologického rozvoja EÚ, 24. 7. – 30. 9. 2009, [http://ec.europa.eu/research/consultations/fp-simplification/consultation\\_en.htm](http://ec.europa.eu/research/consultations/fp-simplification/consultation_en.htm); konzultácia o revízii nariadenia o rozpočtových pravidlách, 19. 10. – 18. 12. 2009, [http://ec.europa.eu/budget/consultations/FRconsult2009\\_en.htm](http://ec.europa.eu/budget/consultations/FRconsult2009_en.htm).

Účelom týchto smerovaní v tejto fáze je uľahčiť medziinštitucionálnu diskusiu o návrhoch v rámci nadchádzajúcej hlavnej iniciatívy „Inovácia v Únii“.

Zjednodušenie je dôležitým cieľom aj pripravovaného návrhu Komisie o revízii nariadenia o rozpočtových pravidlách vykonávanej každé tri roky. Zámerom Komisie je využiť túto príležitosť na revíziu mechanizmov plnenia rozpočtu a stanovenie finančných pravidiel budúceho finančného rámca. Keďže nariadenie o rozpočtových pravidlách je všeobecným rámcom na plnenie rozpočtu EÚ vrátane výdavkov na výskum, jeho úspešná revízia umožní dosiahnuť ďalší pokrok v zjednodušovaní v tejto oblasti a to aj prostredníctvom jeho zohľadnenia v sektorových právnych predpisoch v oblasti výskumu a technologického rozvoja. Zjednodušovanie bude preto jedným z kľúčových prvkov prípravy budúceho rámcového programu pre výskum a technologický rozvoj (8. RP).

## **2. ZJEDNODUŠUJÚCE OPATRENIA SÚ PRIJATÉ, ALE ...**

V porovnaní s predchádzajúcimi programami priniesol 7. RP viaceré všeobecne uznávané zjednodušenia. Niektoré vyplývajú z právneho základu 7. RP<sup>4</sup>, iné spočívajú v pokračujúcich snahách Komisie o zlepšovanie vykonávacích pravidiel a postupov. Medzi tieto úspechy 7. RP patria najmä:

- Výrazné zníženie predbežných kontrol a revidované ochranné opatrenia pre finančne slabých účastníkov určené na uľahčenie účasti MSP a začínajúcich podnikov využívajúcich nové technológie. 80 % účastníkov 7. RP je oslobodených od predbežnej kontroly finančnej spôsobilosti.
- Značné zníženie počtu osvedčení o finančných výkazoch, ktoré treba predkladať v rámci pravidelných žiadostí o úhradu nákladov. 75 % účastníkov 7. RP je oslobodených od predkladania takýchto osvedčení.
- Zavedenie jedinečného registračného nástroja, ktorý zabráni opakovanej žiadosti o tú istú informáciu.
- Zavedenie možnosti predbežného osvedčovania metodiky účtovníctva pri opakovanej účasti (momentálne podlieha reštriktívnym podmienkam).
- Zefektívnenie požiadaviek na podávanie správ o projekte.
- Pokrok smerom k optimalizovaným nástrojom IT („e-7. RP“) ako prostriedok racionalizácie všetkých interakcií.
- Zlepšenia služieb a dokumentov s usmerneniami pre žiadateľov.

Tieto konkrétne opatrenia už viedli k skráteniu času medzi podaním žiadosti a udelením grantu a obmedzeniu administratívneho úsilia pri správe projektov. Zo spätnej väzby získanej z konzultácií so zainteresovanými stranami však vyplýva, že prístup k programom a príprava návrhov sú stále príliš zložité, najmä pre nováčikov, že administratívne zaťaženie správou projektov a účtovníctvom sa vníma ako príliš vysoké a že čas medzi podaním žiadosti a udelením grantu a čas do vyplatenia finančných prostriedkov je príliš dlhý. Okrem toho je

---

<sup>4</sup> Ú. v. EÚ L 412, 30.12.2006, s. 1; Ú. v. EÚ L 391, 30.12.2006, s. 1; Ú. v. EÚ L 400, 30.12.2006, s. 1.

chybovosť zistená počas následných auditov, najmä pokiaľ ide o zamestnancov a nepriame náklady, ešte stále vyššia ako prahová hodnota významnosti stanovená Dvorom audítorov. Aj táto skutočnosť si vyžaduje ďalšie zjednodušenie pravidiel.

### 3. ĎALŠIE MOŽNOSTI ZJEDNODUŠENIA PRAVIDIEL A POSTUPOV

Nasledujúce možnosti ďalšieho zjednodušenia majú tri línie: Po prvé, zlepšenia a zjednodušenia, ktoré bude realizovať Komisia v súlade so súčasným právnym a regulačným rámcom (krátkodobé). Po druhé, zmeny pravidiel, no ešte stále v rámci súčasného modelu založeného na vynaložených nákladoch. Po tretie, návrhy rozsiahlejších zmien so zameraním na financovanie prostredníctvom paušálnych súm založené na dosiahnutých výsledkoch.

V prvej línii sa nachádzajú praktické zlepšenia postupov a nástrojov, ktoré už Komisia začala uplatňovať. Tieto zlepšenia budú viesť k ďalšiemu skráteniu času medzi podaním žiadosti a udelením grantu a času do prevzatia platieb.

Druhá línia sa vzťahuje na zmeny existujúcich pravidiel umožňujúce širšiu prijateľnosť zvyčajných účtovníckych postupov (vrátane používania priemerných osobných nákladov), zníženie množstva rôznych osobitných podmienok, prijatie ustanovení týkajúcich sa konateľov vlastníacich MSP a zmenu výberového konania na udelenie grantu. Tieto možnosti by popri urýchlení postupov prispeli aj k zníženiu chybovosti v rámci prístupu založeného na vynaložených nákladoch.

V tretej línii sa nachádzajú možnosti, prostredníctvom ktorých sa pripravuje pôda pre budúce zásadnejšie zmeny zavedením prístupu založeného na dosiahnutých výsledkoch, ktorý by znamenal výrazný presun kontrol z finančnej do vedecko-technickej oblasti. Týmto prístupom by sa zminimalizovalo administratívne zaťaženie v oblasti účtovníctva a potreba predbežných a následných finančných kontrol.

#### 3.1. Línia č. 1: Zefektívnenie manažmentu návrhu a riadenia grantov v rámci existujúcich pravidiel

7. RP je jedným z najväčších grantových programov verejného výskumu na svete s ročným rozpočtom, ktorý sa z roka na rok zvyšuje a v roku 2013 dosiahne úroveň 10 miliárd EUR. Tieto finančné prostriedky sa pridávajú na základe kvality výskumu, čo znamená každoročne prevziať až 30 000 návrhov, uzavrieť 6 000 dohôd o udelení grantu s približne 36 000 účastníkmi a vykonať 10 000 platieb. Toto všetko sa musí dosiahnuť pri zaručení riadnej zodpovednosti. Komisia zriadila a neustále vylepšuje zložitý obchodný proces, ktorý si vyžaduje náležité prispôsobené zdroje, štruktúry riadenia a kvalifikáciu. Komisia sa za podpory výkonných agentúr snaží o optimálnu realizáciu uplatňovaním akéhokoľvek daného regulačného rámca prostredníctvom čo najmenej náročného, zložitého a čo najrýchlejšieho systému riadenia návrhov a grantov.

##### (1) Pomoc a podpora užívateľov, transparentnosť, nástroje a postupy v oblasti IT

Prostredníctvom ľahko pochopiteľných dokumentov, poskytovania efektívnych pomocných služieb, účinných nástrojov IT a optimalizovaných postupov by sa dal **skrátiť priemerný čas medzi podaním žiadosti a udelením grantu a čas do jeho prijatia** o niekoľko mesiacov. Komisia sa bude aj naďalej usilovať o zabezpečovanie účinných a ľahko zvládnuteľných procesov riadenia grantov s využitím IT. Portál účastníkov výskumu bude predstavovať jedinú platformu pre všetky interakcie medzi príjemcami. Do konca roku 2010 budú

integrované všetky procesy riadenia grantov, ako aj systém pre expertných posudzovateľov. Predkladanie a vyhodnocovanie návrhov bude integrované v období rokov 2011 – 2012. Paralelné papierové vybavovanie sa zruší používaním elektronického podpisu, ktorý nahradí podpisy na papieri všade, kde to bude možné, pričom sa začne používať v roku 2010 pri predkladaní finančných výkazov. Prostredníctvom systémov IT sa podporí priebeh činností a poskytne sa online pomoc. Do konca roku 2011 bude zriadený webový systém archivovania a vysledovania transakcií v rámci riadení grantov a návrhov, takže účastníci budú mať informácie o stave všetkých transakcií a prístup ku všetkým dokumentom súvisiacim s ich návrhom alebo grantom.

Nový systém IT na podávanie správ umožní automaticky uverejňovať a rozosielať všetky uverejniteľné správy a výsledky projektov.

Niektoré služby IT rámcového programu pre výskum sa využívajú aj v rámci programu pre konkurencieschopnosť a inovácie (CIP). Komisia podrobnejšie preskúma možnosti poskytovania špecifickejších nástrojov IT pre výskum, vzdelávanie a inovačné programy Spoločenstva.

Komisia bude pokračovať v zlepšovaní zrozumiteľnosti a prístupnosti usmernení a služieb zjednodušením príručiek prostredníctvom odstránenia zbytočného žargónu a používaním jednotnej terminológie s cieľom obmedziť prekážky vstupu nováčikov, najmä spomedzi MSP.

## **(2) Jednotné uplatňovanie pravidiel**

Z konzultácií so zainteresovanými stranami vyplynulo, že rozdielny výklad a rozdielne uplatňovanie pravidiel a nedostatok koordinácie plánovania auditov jednotlivých útvarov Komisie sú zdrojom znepokojenia príjemcov a sponchybnujú dôveryhodnosť Komisie. V medziach platného právneho rámca sa Komisia usiluje o zaistenie toho, aby jej organizačná štruktúra umožňovala jednotný výklad a jednotné uplatňovanie pravidiel a postupov. Okrem toho Komisia zostaví súdržný plán auditov zohľadňujúci koncepciu jednotného auditu.

## **(3) Optimalizácia štruktúry a načasovanie výziev na predloženie návrhov**

Pre potenciálnych žiadateľov je niekedy zložité dodržať harmonogram výziev a rešpektovať tematické okruhy. Predovšetkým MSP by všeobecne uprednostnili výzvy so širšími tematickými okruhmi alebo dokonca verejné výzvy s dátumom uzávierky prihlášok, aby sa skrátil čas na podanie ďalšej prípadnej žiadosti o poskytnutie finančných prostriedkov. Komisia bude vychádzať zo svojich skúseností z uverejňovania takýchto výziev, aby zistila, či je možné tento prístup rozšíriť. Mohlo by to prebiehať v spojení s dvojfázovým predkladaním návrhov a ich vyhodnocovaním, ak by bolo pravdepodobné, že sa tým obmedzia problémy s nadmerným predkladaním návrhov a príliš vysokým úsilím vynaloženým na ich prípravu.

Žiadatelia sa takisto domáhali dlhších lehôt na vytvorenie konzorcií a na prípravu návrhov. Komisia predĺži trojmesačnú lehotu medzi uverejnením výzvy a konečným termínom na predloženie návrhov vždy, keď jej to umožnia logistické a rozpočtové obmedzenia. Ak sa trojmesačným lehotám nebude dať vyhnúť, nebude sa stanovovať na hlavné dovolenkové obdobia.

## **(4) Prispôbenie veľkosti konzorcií**

Komisia bude v budúcich pracovných programoch dbať na prispôsobenie údajov o predpokladanej veľkosti projektov potrebám v konkrétnych oblastiach, čím sa umožní, aby v prípade vhodnosti vznikali menšie konzorciá. Jednoduchšie riadenie menších konzorcií má potenciál **skracovať priemerné čas medzi podaním žiadosti a udelením grantu a času do vyplatenia.**

### **(5) Širšie využívanie udeľovania cien**

Nariadenie o rozpočtových pravidlách a pravidlá účasti na 7. RP obsahujú ustanovenia o udeľovaní cien. Cena je odmena, ktorej predchádza súťaž. Okrem administratívnej jednoduchosti majú ceny výhodu pákového efektu – cena sa udeľuje iba víťazovi, t. j. celkový výskum vyvolaný ponúkanou cenou môže mať mnohokrát vyššiu hodnotu než samotná cena<sup>5</sup>. Okrem toho sa prostredníctvom cien stanovujú vedecko-technické ciele bez toho, aby sa špecifikovali spôsoby ich dosiahnutia alebo príslušné vedné odbory, čím sa podnecujú nekonvenčné riešenia a mnohodborový prístup.

Komisia začne v rámci 7. RP pilotnú akciu.

## **3.2. Línia č. 2: Prispôsobenie pravidiel v rámci súčasného systému založeného na vynaložených nákladoch**

### **(1) Širšia akceptácia zvyčajných účtovníckych postupov**

Komisia považuje za potrebné vyjasniť v rámci pravidiel účasti koncepciu **skutočných oprávnených nákladov** tak, aby sa dali pokladať za oprávnené, ak budú zapísané v účtoch príjemcu podľa zvyčajných účtovníckych postupov v súlade s platnými účtovnými a audítorskými štandardmi. Na základe takéhoto prístupu príjemca nebude musieť vytvárať osobitné účtovné systémy, bude mať väčšiu právnu istotu a zníži sa riziko chýb.

### **(2) Priemerné osobné náklady**

V pravidlách účasti sa ako výnimka zo zásady skutočných nákladov uvádza, že priemerné osobné náklady sa považujú za oprávnené, ak sa „výrazne“ neodlišujú od skutočných nákladov. Kritériá prijateľnosti sú v súčasnosti stanovené v rozhodnutí Komisie<sup>6</sup> z júna 2009. Prípustná odchýlka bola stanovená vzhľadom na prahovú hodnotou významnosti chýb stanovenú Dvorom audítorov. Súčasná kritériá prijateľnosti môžu splniť iba niekoľkí príjemcovia<sup>7</sup>, čím sa obmedzuje zamýšľaný vplyv zjednodušenia prostredníctvom osvedčovania priemerných nákladov.

Na základe toho sa Komisia domnieva, že všetky metodiky používania priemerných osobných nákladov uplatňované príjemcami ako zvyčajné účtovnícke postupy možno prijať, pokiaľ sa zakladajú na skutočných osobných nákladoch zapísaných v účtoch a je vylúčená akákoľvek dvojitá úhrada nákladov v rámci iných kategórií nákladov. Touto možnosťou sa dá dosiahnuť značné zjednodušenie. Príjemcovia môžu vo všetkých prípadoch uplatňovať vlastný zvyčajný účtovnícky postup pod jedinou podmienkou, že sa vychádza z mzdových nákladov

---

<sup>5</sup> Príklad: Cena 10 miliónov USD od X Prize foundation (<http://www.xprize.org>) za komerčnú kozmickú loď zapríčinila súkromné investície do výskumu a vývoja vo výške viac ako 100 miliónov USD.

<sup>6</sup> K(2009) 4705.

<sup>7</sup> Približne deväť z desiatich organizácií uplatňujúcich priemerné osobné náklady ako ich zvyčajný účtovnícky postup nespĺňajú platné kritériá. Do marca 2010 prijala Komisia osvedčené metodiky na používanie priemerných nákladov iba 12 organizácií.



zapísaných v uzávierke účtov. Tento prístup by zahŕňal veľkú väčšinu metodík vrátane tých, ktoré sú založené na „nákladových strediskách“. V rámci tohto prístupu by sa akceptovali odchýlky medzi priemernými požadovanými a skutočnými nákladmi bez ohľadu na ich veľkosť alebo dôvod. V záujme väčšej istoty by sa mohlo vyžadovať, že uplatňovaná metodika priemerných nákladov musí byť prijatá v rámci vnútroštátnych programov pre verejný výskum alebo osvedčená vnútroštátnymi orgánmi.

Tento návrh je v súlade s duchom uznesenia o udelení absolutória za rok 2007<sup>8</sup>, v ktorom Európsky parlament požadoval, aby Komisia zosúladila 7. RP so všeobecnými obchodnými postupmi.

Rozšírením platných kritérií prijateľnosti by sa mohol zvýšiť počet potenciálnych užívateľov, no ani stanovením vysokých hraníc odchýlok by sa nedali zohľadniť široko rozšírené postupy, akým je prístup založený na „nákladových strediskách“.

### (3) Obmedzenie rôznorodosti pravidiel

Ako bolo uvedené, ďalším zdrojom komplikácií je tendencia prijímať osobitné ustanovenia pre čoraz vyšší počet činností (napr. výskum, demonštračné činnosti, správa) a druhov účastníkov (napr. organizácie v oblasti výskumu, univerzity, neziskové organizácie). V dôsledku toho sú legislatívne akty, dokumenty o usmernení, predbežné kontroly a všetky súvisiace systémy v oblasti IT čoraz zložitejšie, čo spôsobuje zmätok, je potrebné väčšie množstvo usmernení pre žiadateľov a postupy sa ešte viac spomaľujú. Na zvrátenie tohto vývoja sa zdá byť vhodným návrat k **spoločnému súboru základných zásad namiesto koncepcie „šitia na mieru“** za predpokladu, že ešte stále bude možné dosiahnuť tieto ciele politiky.

Komisia navrhuje predovšetkým dve možnosti, ktoré by obe viedli k značnému zníženiu zložitosti a mali potenciál **skrátit' priemerný čas medzi podaním žiadosti a udelením grantu a času do vyplatenia o niekoľko týždňov**:

- Znížiť počet **kombinácií medzi sadzbami financovania, typmi organizácií a druhmi činností**. Možnosťou, ktorú by uprednostnila Komisia, by bola jedna sadzba úhrady pre všetky druhy činností a kategórií organizácií. Inou možnosťou by mohla byť rovnaká sadzba úhrady pre všetky druhy činností, takže by sa zachovalo iba rozdelenie podľa dvoch existujúcich hlavných kategórií organizácií.
- Zníženie počtu **metód na určovanie nepriamych nákladov**. Možnosťou, ktorú by uprednostnila Komisia, s najvyšším potenciálom zjednodušenia by bola jedna paušálna suma na vyúčtovanie nepriamych nákladov pre všetky druhy organizácií a systémy financovania. Týmto prístupom by sa prispelo aj k zníženiu chybovosti zistenej počas následných auditov, keďže zo skúseností vyplýva, že účtovanie skutočných nákladov je náchylné na chyby. Aj keď by to mierne oslabilo motiváciu univerzít prejsť na analytické účtovníctvo, dalo by im to možnosť zorganizovať takýto prechod podľa svojich a štátnych potrieb. Zo spätnej väzby od univerzitných združení vyplýva, že prechod na analytické účtovníctvo si bude v mnohých prípadoch vyžadovať viac času, ako sa pôvodne predpokladalo.

---

<sup>8</sup> Ú. v. EÚ L 255, 26.9.2009, s. 24.

#### (4) Úroky z predbežného financovania

Potenciálne možnosti zjednodušenia sú aj v nakladaní s **úrokmi z platieb v rámci predbežného financovania**. V súčasnosti sú koordinátori povinní otvoriť úročené bankové účty a získané úroky sa vracajú Komisii. Keďže niektoré organizácie nie sú schopné otvoriť úročené účty, Komisia musí zaviesť register výnimiek. Zrušením povinnosti otvoriť úročený bankový účet by sa ušetrilo administratívne zaťaženie.

Ešte väčšie zjednodušenie by sa mohlo dosiahnuť úplným alebo čiastočným zrušením povinnosti vrátiť úroky z predbežného financovania.

#### (5) Viac paušálnych súm v súčasnom prístupe založenom na vynaložených nákladoch

V rámci programu Ľudia sa už úhrady paušálnych súm využívajú v širokom rozsahu a možnosti používania paušálnych súm pre určité kategórie nákladov sú súčasťou ďalších špecifických programov. Zo spätnej väzby z konzultácií so zainteresovanými stranami však vyplýva, že veľa príjemcov vidí v rozširovaní používania paušálnych súm na ďalšie kategórie nákladov (napr. cestovné náklady, sadzby jednotkových nákladov na zamestnancov atď.) len minimálny prínos k zjednodušeniu. Stanovenie sadzieb jednotkových nákladov na zamestnancov vychádzajúce zo štatistickej analýzy by bolo veľmi zložité vzhľadom na veľký počet rôznych osobných nákladov v jednotlivých krajinách, regiónoch, sektoroch, priemyselných odvetviach atď. Napriek tomu existujú tieto dve výnimky:

- Zaznamenávanie času na účely vyúčtovávania osobných nákladov považujú niektorí príjemcovia za mimoriadnu záťaž. Takáto požiadavka by sa mohla zrušiť iba v prípade, že **paušálne sumy za zamestnancov jednotlivých príjemcov** stanovené na základe predbežných odhadov osobných nákladov jednotlivých príjemcov v rámci projektu, boli stanovené a dohodnuté počas rokovaní o grante.
- Komisia chce v rámci programu Ľudia zaviesť systém paušálnych súm založený na sadzbách jednotkových nákladov ako možnosť zlepšenia podmienok účasti **MSP**, v ktorých **vlastníci a zároveň konatelia** realizujú veľkú časť projektu sami bez toho, aby bola ich mzda uvedená v účtoch.

Ďalekosiahlejšie možnosti založené na úplnom zrušení skutočných nákladov a zavedení paušálnych súm v rámci celých projektov sa uvádzajú v kapitole 3.3.

#### (6) Urýchlenie výberu projektov

Podľa právneho základu 7. RP výbory zložené zo zástupcov členských štátov vydávajú stanoviská k väčšine rozhodnutí o výbere jednotlivých projektov. Komisia navrhuje, aby sa táto právna požiadavka v budúcich rámcových programoch zrušila. Zložitý systém toku informácií k týmto výborom zapríčinil, že v budúcnosti takáto fáza procesu nie je nutná. Viedlo by to k **skráteniu času medzi podaním žiadosti a udelením grantu** o niekoľko týždňov a k odstráneniu administratívnej záťaže pre členských štátov, ako aj pre útvary Komisie.

Vzhľadom na budúce rámcové programy Komisia zväži aj to, či by sa zavedením rozhodnutí Komisie v určitých oblastiach namiesto dohôd o udelení grantu nedal postup urýchliť.

### 3.3 Línia č. 3: Prechod z financovania založeného na vynaložených nákladoch na financovanie založené na dosiahnutých výsledkoch

Uvedené prípady už ponúkajú mnohé možnosti zjednodušenia, no neodstraňujú administratívnu záťaž v súvislosti s vykazovaním nákladov a finančnými auditmi. Zásadnejšou zmenou by bol prechod zo systému založeného na vynaložených nákladoch zameraného na vstupy na systém financovania založený na tom, že sa **najprv stanovia a prijímú výstupy/výsledky**. V tejto súvislosti sú mimoriadne opodstatnené niektoré otázky Európskeho dvora audítorov<sup>9</sup>:

- Je možné prepracovať programy nie z hľadiska oprávnených vstupov, ale z hľadiska prijateľných výstupov projektov založených na súbore konkrétnych cieľov a výdavkoch spojených s dosiahnutím výsledkov?
- Pokiaľ budú výdavkové systémy aj naďalej vychádzať zo vstupov, je možné radikálne zjednodušiť základ kalkulácie? Mohla by napríklad EÚ v omnoho väčšej miere využívať vyplácanie paušálnych súm namiesto úhrady skutočných nákladov?

Komisia preto navrhuje preskúmať tri nasledujúce možnosti. Všetky by znamenali poskytnutie paušálnej sumy na jednotlivý projekt ako celok, čo by viedlo k zrušeniu všetkých kontrol skutočných vynaložených nákladov a presun kontrolného úsilia z finančnej k vedeckej stránke. Paušálne sumy by boli fixnými sumami vzťahujúcimi sa na celkové náklady na realizáciu jednej operácie, pričom by sa zrušila povinnosť príjemcov predkladať doklady výdavkov a umožnilo by sa aj značné zjednodušenie finančných auditov v rámci projektov.

Prístupy založené na dosiahnutých výsledkoch si vyžadujú obozretné stanovenie výstupov/výsledkov na úrovni každého jedného projektu a dôkladnú analýzu s cieľom stanoviť fixné paušálne sumy vychádzajúce zo spoľahlivého odhadu oprávnených nákladov potrebných na realizáciu projektu a zaručiť riadne finančné hospodárenie, čo by mohlo viesť k predĺženiu času medzi podaním žiadosti a udelením grantu. Okrem toho by sa muselo ako základ pre rozhodnutia o platbe zaviesť intenzívnejšie vedecké/technické monitorovanie, vrátane využitia externých expertov. Uplatňovanie takéhoto prístupu by si vyžadovalo inú rovnováhu zručností, prispôsobenie prístupu Komisie k riadeniu projektov a rozšírenie spolupráce s externými expertmi. Celé vyplácanie grantov by sa zakladalo na hodnotení výstupov/výsledkov.

Aby sa dali lepšie posúdiť možnosti a problémy prístupov založených na dosiahnutých výsledkoch, mali by sa pred rozšírením ich uplatňovania zrealizovať pilotné akcie vo vybratých oblastiach.

Na preskúmanie prístupov založených na dosiahnutých výsledkoch sa navrhujú tieto tri možnosti:

**(1) Osobitné paušálne sumy pre jednotlivé projekty ako príspevok na náklady projektu odhadnuté v priebehu hodnotenia grantu alebo rokovania o ňom a vyplatené na základe dohodnutých výsledkov**

---

<sup>9</sup> Odpoveď Európskeho dvora audítorov na oznámenie Komisie s názvom Reforma rozpočtu, zmena Európy.

V rámci tohto prístupu by bol predbežný odhad primeraných celkových oprávnených nákladov na projekt a stanovenie merateľných výstupov/výsledkov súčasťou postupu vyhodnocovania a rokovania. Osobitná paušálna suma pre jednotlivý projekt by sa stanovovala na základe odhadu celkových oprávnených nákladov. Osobitná paušálna suma pre jednotlivý projekt by sa vyplatila (úplne alebo čiastočne) na základe prijatia dohodnutých výstupov/výsledkov. Môžu sem patriť aj priebežné platby.

**(2) Uverejňovanie výziev na predloženie návrhov s vopred stanovenými paušálnymi sumami pre jednotlivé projekty v danej tematickej oblasti a výber návrhov sľubujúcich najlepší vedecký výstup za určenú paušálnu sumu:**

V tomto prípade by vyhodnocovanie návrhov zahŕňalo toto kritérium udelenia grantu: Zdroje, ktoré konzorcium mieni samo investovať dodatočne k paušálnej sume. Tento prístup by motivoval k vyššiemu pákovému efektu finančných prostriedkov EÚ.

**(3) Prístup udeľovania grantov založený na veľkej dôvere spočívajúci v rozdeľovaní vopred stanovených paušálnych súm pre jednotlivé projekty bez ďalšej kontroly Komisie**

Výber úspešných uchádzačov by sa zakladal na prísnom výberovom konaní. Po uskutočnení výberu by sa grant udelil ako paušálna suma bez ďalšej finančnej alebo vedeckej kontroly Komisie. Ide o prístup založený na veľkej dôvere a s vysokým rizikom. To, že Komisia nebude vykonávať kontrolu, však neznamená, že kontrola bude úplne chýbať. Tento prístup by sa opieral o sebakontrolu a štruktúru motivácie a motivačných činiteľov, ktorá je vlastná vedeckej obci. Aby táto štruktúra motivácie a motivačných činiteľov fungovala, mali by byť úspešní uchádzači povinní zabezpečiť maximálnu transparentnosť využívania finančných prostriedkov a dosiahnutých výsledkov voči svojim rovnocenným partnerom a širokej verejnosti. Riziko zneužívania by existovalo, no pochybenia by značne ohrozili vedeckú kariéru príjemcov. Tento scenár by bol najvhodnejší v oblastiach, kde sú uvedené mechanizmy najsilnejšie, t. j. najmä v rámci Európskej rady pre výskum. Výhody tohto prístupu sú zrejmé: nie sú potrebné kontroly nákladov, administratívne zaťaženie je minimalizované, vysoká rýchlosť vybavovania.

#### **4. PRIESKUM OBLASTI FINANCOVANIA A ZAVÁDZANIA INOVÁCIÍ EÚ**

Medzinárodná spolupráca v oblasti výskumu podporovaná v rámci 7. RP so sebou prináša určitý stupeň zložitosti v dôsledku rozmanitosti vnútroštátnych právnych systémov, účtovníckych postupov a kultúr riadenia.

Prebiehajúci RP je sústavou cieľov, obsahuje množstvo intervenčných mechanizmov so špecifickými pravidlami, rôzne sadzby úhrad a osobitné podmienky pre určité druhy organizácií. Celý tento diverzifikovaný prístup znamená zložitosť.

Stanovenie spoločného súboru základných pravidiel namiesto súčasného diverzifikovaného prístupu by nepochybne viedlo k značnému zoštíhleniu a odľahčeniu pravidiel, postupov a systémov IT. Je potrebná podrobná analýza na posúdenie toho, do akej miery to je možné dosiahnuť, keď sa umožnia prístupy šité na mieru iba v prípade, že sú opodstatnené z hľadiska politických cieľov.

V rámci 7. RP sa na základe účasti EÚ na programoch realizovaných spoločne viacerými členskými štátmi a po vytvorení spoločných technologických iniciatív zvýšil počet

intervenčných mechanizmov. Keďže pravidlá účasti 7. RP sa nevzťahujú na tieto intervenčné mechanizmy, každý z nich má svoje vlastné odlišné pravidlá zohľadňujúce ich špecifické prevádzkové potreby. Tieto pravidlá sa môžu podstatne odlišovať od pravidiel účasti v 7. RP.

Európsky parlament vo svojom uznesení o udelení absolutória za rok 2007<sup>10</sup> poukazuje na toto zvýšenie rozmanitosti a vyzýva na posúdenie súvisiacich problémov pre príjemcov, vrátane nedostatku transparentnosti.

Vzhľadom na tieto súvislosti sa Komisia domnieva, že aj zníženie zložitosti v oblasti financovania výskumu EÚ by mohlo byť veľkým zdrojom zjednodušenia. Pri príprave budúcich rámcových programov by sa preto mala pozornosť venovať najmä týmto dvom otázkam:

- vhodnosť a potreba týchto intervenčných mechanizmov na dosiahnutie stanovených cieľov;
- vhodnosť alebo nutnosť zhodnosti platných pravidiel financovania alebo aspoň ich častí.

Pokiaľ ide o verejno-súkromné partnerstvá vrátane spoločných technologických iniciatív a znalostné a inovačné spoločenstvá v rámci Európskeho inovačného a technologického inštitútu je potrebné nájsť čo možno najlepšiu inštitucionálnu štruktúru, ktorá by umožňovala orgánom dosahovať ich ciele efektívnym a účinným spôsobom („ideálny dom“ pre budúce spoločné technologické iniciatívy). Vzhľadom na to budú dôležité odporúčania v správe skupiny šerpov v rámci spoločnej technologickej iniciatívy<sup>11</sup>.

## 5. ĎALŠIE SMEROVANIE

Väčšina navrhnutých možností v druhej a tretej línii si vyžaduje zmeny pravidiel a preto budú predmetom revízie nariadenia o rozpočtových pravidlách vykonávanej každé tri roky a na základe toho nadchádzajúcej revízie regulačného rámca politiky pre výskum.

V závislosti od konsenzu dosiahnutého v reakcii na toto oznámenie vzhľadom na špecifické opatrenia môže však Komisia po priebežnom hodnotení 7. RP predložiť návrhy jeho zmien a doplnení. So skorou zmenou a doplnením pravidiel 7. RP by sa mohlo počítat predovšetkým v súvislosti s pravidlami týkajúcimi sa používania priemerných osobných nákladov uvedeným v kapitole 3.2.

V rámci takýchto zmien 7. RP sa musia zohľadňovať nasledujúce dôležité podmienky.

Hodnota každého zjednodušenia musí prevážiť náklady na jeho realizáciu. Stabilita existujúcich pravidiel sa vníma ako veľmi dôležitá pre všetkých užívateľov RP a je dôležitejšia ako zmeny, ktoré znamenajú iba mierne zjednodušenie pravidiel. Zmeny základných právnych aktov sa musia realizovať riadnym legislatívnym postupom (spolurozhodovanie) s príslušným obdobím na prípravu trvajúcim aspoň jeden rok. V dôsledku toho by sa súvisiace zmeny uplatňovali iba na poslednú vlnu výziev v rámci 7. RP. Pritom by sa muselo narábať s dvoma paralelnými systémami pravidiel, postupmi a

---

<sup>10</sup> Ú. v. EÚ L 255, 26.9.2009, s. 24.

<sup>11</sup> „Spoločné navrhovanie „ideálneho domu“ pre verejno-súkromné partnerstvá“, záverečná správa skupiny šerpov v rámci spoločnej technologickej iniciatívy, január 2010.

systemami IT. Treba zohľadniť dodatočnú mieru zložitosti pre príjemcov, ako aj pre útvary Komisie.

Zjednodušovanie úzko súvisí s parametrami týkajúcimi sa zodpovednosti, ktorými sa riadi realizácia politiky EÚ v oblasti výskumu. Aby Komisia mala primeranú istotu, že platby sú v súlade s pravidlami, spolieha sa na komplexnú stratégiu kontrol zahrňujúcu veľmi vysoký počet auditov projektov na mieste a vymáhanie všetkých súm vyplatených navyše. Komisia môže takéto pozitívne vyhlásenie o vierohodnosti získať od Dvora audítorov iba v prípade, že úroveň chýb je nižšia ako 2 %. Uplatňovanie tejto stratégie kontrol zvýšilo vnímanú zložitnosť požiadaviek EÚ na udelenie grantu na výskum a môže odradiť výskumníkov a priemysel od účasti na programoch financovania výskumu Spoločenstva. Kým nezačnú platiť zásadné zjednodušenia pravidiel financovania výskumu, zavedenie prípustného rizika chyby spojeného s výskumom by Komisii umožnilo revidovať svoju stratégiu kontrol. Účelom tejto koncepcie je zaistiť náležitú rovnováhu medzi kontrolami a účinnosťou politiky. Konkrétny návrh špecifickej úrovne prípustného rizika chyby vo výdavkoch na výskum bude uvedený v oznámení Komisie plánovanom na máj 2010, ktoré má byť sprievodným textom k návrhu Komisie na revíziu nariadenia o rozpočtových pravidlách vykonávanú každé tri roky. Prijatie tejto koncepcie v oblasti výskumu v Európskom parlamente a Rade by Komisii umožnilo revíziu jej súčasnej kontrolnej stratégie pri zachovaní riadneho finančného hospodárenia. Predovšetkým by sa mohol preskúmať rozsah kontrol (rozsah auditov a následné úpravy) s cieľom znížiť zaťaženie vyplývajúce z kontrol. Takáto zrevidovaná stratégia kontrol by sa mohla výraznejšie zameriavať na ciele audity založené na analýze rizika a na kontroly v oblasti predchádzania podvodom s prihliadnutím na praktické skúsenosti útvarov Komisie pre boj proti podvodom. Na takomto základe je možné zaistiť stabilný rámec zodpovednosti, pričom sa zachová primeraný prostriedok odradenia od protizákonného používania finančných prostriedkov EÚ určených na výskum.

Nakoniec každý následný legislatívny návrh na zavedenie zjednodušenia bude podrobený dôkladnému posudzovaniu rizika v rámci celkového predbežného posudzovania vplyvu a vyhodnoteniu jeho odolnosti proti podvodom.

## 6. ZÁVER

Toto oznámenie obsahuje opatrenia a možnosti na zjednodušovanie financovania výskumu Európskou úniou, ktorými sa má uistiť, že poskytnutím finančných prostriedkov EÚ sa podporí výskum najvyššej kvality. Komisia onedlho predloží návrh na revíziu nariadenia o rozpočtových pravidlách vykonávanú každé tri roky, prostredníctvom ktorého sa z niektorých zjednodušujúcich myšlienok uvedených v tomto oznámení stanú návrhy právnych predpisov. V rámci priebežného hodnotenia 7. RP, ktoré sa má vykonať v októbri 2010, sa môže odhaliť ďalší potenciál zjednodušovania.

Ďalšie zjednodušenie je možné dosiahnuť iba s plným odhodlaním a politickou podporou ostatných inštitúcií EÚ, najmä Rady a Európskeho parlamentu. Aby sa dosiahla lepšia rovnováha medzi dôverou a kontrolou a medzi riskovaním a predchádzaním riziku, treba robiť zložité kompromisy a zároveň zaistiť finančné hospodárenie. Príležitosťou na to je diskusia o prípustnom riziku chyby súvisiacej s výskumom.

Komisia ako správca peňazí daňových poplatníkov EÚ vytvorí za každých okolností vhodné podmienky na zaistenie riadneho finančného hospodárenia vrátane príslušných opatrení na predchádzanie podvodom na základe dôkladnej analýzy rizika a stratégie zohľadňujúcej

každú líniu. Zjednodušovanie a prípustné riziko chyby by tento základný predpoklad nemali oslabiť.

Komisia vyzýva ostatné inštitúcie EÚ, aby prispeli k tejto diskusii a poskytli spätnú väzbu týkajúcu sa možností uvedených v tomto oznámení, a to vzhľadom na vytváranie budúcej podoby financovania výskumu Európskou úniou.

Výsledky tejto diskusie budú súčasťou návrhov Komisie týkajúcich sa hlavnej iniciatívy „Inovácia v Únii“ v rámci stratégie Európa 2020 a vytvárania budúcej podoby rámcových programov.

V závislosti od konsenzu dosiahnutého v reakcii na toto oznámenie vzhľadom na špecifické opatrenia môže Komisia po priebežnom hodnotení ešte stále predložiť návrhy zmien a doplnení 7. RP.